

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 1 3 1 5 0 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

≡≡≡ Izpitna pola 1 ≡≡≡

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope

Sreda, 5. junij 2013 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpitna pola vsebuje 27 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpišujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 4 prazne. Barvna priloga ima 4 strani.

Prazna stran

OBRNITE LIST.

Obča

1. Med naštetimi rastlinami obkrožite tri kulturne rastline.

bombaž   evkaliptus   sladkorni trs   bukev   oljka   ruševje

(2 točki)

2. Pred trditev napišite DA, če je pravilna, in NE, če je napačna.

_____ V monsunkem gozdu listavci ne odvržejo listov.

_____ Človek je v zmerno toplem pasu najbolj spremenil in izkrčil listopadni gozd.

_____ V gorah se zaradi strmega reliefa oblikujejo višinski rastlinski pasovi.

_____ Na rast savanskega rastlinstva najbolj vpliva letna razporeditev padavin.

(2 točki)

3. Vzročno-posledično pojasnite trditev: »Večina puščavskih prsti je svetlih barv.«

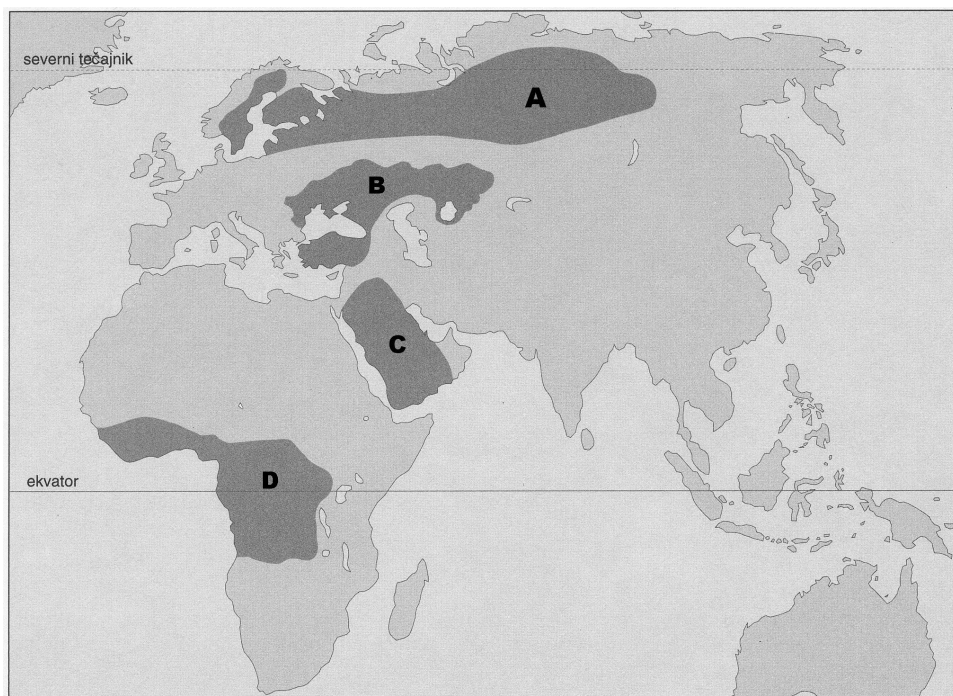

(2 točki)

4. Na sliki 1 so s črkami označena območja z različnimi prstmi. Za območje A napišite tip naravnega rastlinstva in tip prsti ter opišite lastnost te prsti, zaradi katere je manj primerna za kmetijstvo.

Slika 1

(Prirejeno po: Kunaver, J., in drugi, 1996: Obča geografija za 1. letnik srednjih šol. Delovni zvezek, str. 35. DZS. Ljubljana)

Tip naravnega rastlinstva: _____

Tip prsti: _____

Opis: _____

_____

_____

(2 točki)

5. Slika 1 v Prilogi k Izpitni poli 1 je poenostavljena podoba pokrajine ob zgornjem toku indijske reke Ganges. Z dvema primeroma pojasnite, kako lahko pretirano krčenje gozdov negativno vpliva na kmetijska zemljišča.

1 _____

_____

_____

2 _____

_____

_____

(2 točki)

Svet 1

6. Obkrožite črki pred dvema pravilnima trditvama.

- A Na nastanek puščave Namib vpliva tudi hladen Benguelski tok.
- B Vzrok za veliko količino padavin v Amazonskem nižavju je spuščanje zraka.
- C V Avstraliji je tudi oceansko podnebje.
- D Sredozemsko podnebje je razširjeno samo ob obalah Sredozemskega morja.
- E V jugozahodnem delu ZDA je podnebje vlažno.

(2 točki)

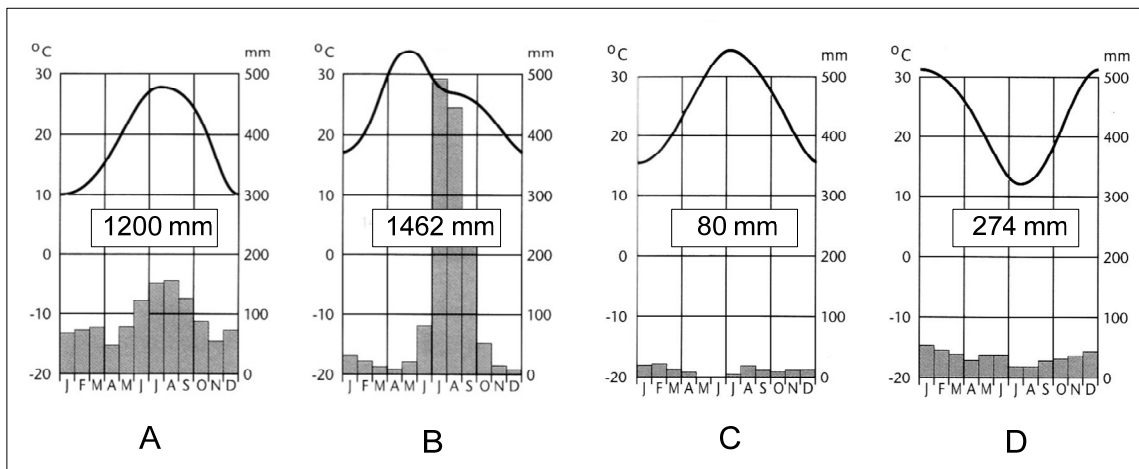
7. Imenujte tip podnebja, ki je na območju na sliki 2 v Prilogi k Izpitni poli 1 označen s črko A, in opišite zanj značilen letni potek temperature.

Tip podnebja: _____

Opis: _____

(2 točki)

8. Med klimogrami na sliki 2 je le eden, ki predstavlja enega od podnebnih tipov Avstralije. Izpišite črko tega klimograma in utemeljite svojo odločitev.

Slika 2

(Vir: Senegačnik, J., Drobnjak, B., 2002: Obča geografija za 1. letnik gimnazij, str. 91. Modrijan. Ljubljana)

Črka klimograma: _____

Utemeljitev: _____

(2 točki)

9. Znanstveniki predvidevajo, da se bo ob koncu 21. stoletja temperatura zraka v polarnih predelih severne poloble povišala do 4 °C in morda več. Opišite dve možni posledici višjih temperatur v naravnem okolju teh predelov.

1 _____

_____

_____

2 _____

_____

_____

(2 točki)

10. Sliki 3 in 4 v Prilogi k Izpitni poli 1 prikazujeta razporeditev zračnega tlaka in prevladujoče vetrove nad delom južne Azije poleti in pozimi. Napišite imeni ustreznih vetrov, ki ju prikazujeta sliki 3 in 4. Z opisom vzroka in posledice pojasnite, zakaj kraj Cherrapunji v primeru, ki ga prikazuje slika 3, prejme malo padavin.

Slika 3: _____

Slika 4: _____

Pojasnitev: _____

_____

_____

(2 točki)

Svet 2

11. Na črto pred pojmom v levem stolpcu napišite številko, s katero je v desnem stolpcu označen smiselno povezani pojem. Posamezno številko napišite le enkrat.

_____ neobnovljivi energijski vir	1	premog
_____ obnovljivi energijski vir	2	jedrska energija
_____ alternativni energijski vir	3	energija Sonca
_____ fosilni energijski vir	4	hidroenergija

(2 točki)

12. Glede na sliko 5 v Prilogi k Izpitni poli 1 pri spodnjih trditvah obkrožite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

Na Kitajskem je večja poraba energije na prebivalca kakor v Avstraliji.	DA	NE
Evropska unija precej več energijskih surovin izvozi, kakor uvozi.	DA	NE
Venezuela je edina južnoameriška članica Organizacije držav izvoznic nafte (OPEC).	DA	NE
Poznane svetovne zaloge zemeljskega plina so manjše od zalog črnega premoga.	DA	NE

(2 točki)

13. Opišite eno izmed naravnogeografskih prednosti, ki jih ima Afrika za izkoriščanje hidroenergije in energije Sonca.

Hidroenergija: _____
 _____

Energija Sonca: _____
 _____

(2 točki)

14. Primerjajte stara in nova industrijska območja v Severni Ameriki tako, da v preglednico vpišete osnovni energijski vir in različna vzroka za namestitev industrije.

	Staro industrijsko območje	Novo industrijsko območje
Osnovni energijski vir		
Vzrok za namestitev industrije		

(2 točki)

15. Opišite eno od značilnosti avstralskega rudarstva in eno od značilnosti industrije v tej državi.

Rudarstvo: _____

_____

Industrija: _____

_____

(2 točki)

Evropa 1

16. Na sliki 6 v Prilogi k Izpitni poli 1 sta s črko A označena reka in s črko B jezero. Imenujte ju.

A _____

B _____

(2 točki)

17. Imenujte tip prsti v Panonski kotlini, ki je nastal na puhlični podlagi, in opišite vpliv podnebja na značilno temno barvo te prsti.

Tip prsti: _____

Opis: _____

_____ (2 točki)

18. Razložite nastanek obale, ki jo prikazuje slika 7 v Prilogi k Izpitni poli 1, in opišite vzrok za manjšo primernost takšnih obal za pomorski promet.

Razlaga: _____

_____

Opis: _____

_____ (2 točki)

19. Opišite vzrok za razlike v temperaturi vode med Sredozemskim in Baltskim morjem.

_____

_____

_____ (1 točka)

20. Ladja bo izplula iz Aten, namenjena pa je v Constanco. Glede na sliko 6 v Prilogi k Izpitni poli 1 napišite, katero morje bo ladja prečkala takoj po izplutju in skozi katero ožino bo plula pri Carigradu.

Morje: _____

Ožina: _____

(2 točki)

21. Pojasnite, zakaj je večina rek, ki se izlivajo v Sredozemsko morje, onesnažena.

(1 točka)

Evropa 2

22. Slika 8 v Prilogi k Izpitni poli 1 prikazuje osrednja in robna območja v Evropi. Imenujte osrednje območje, ki je v legendi označeno s črko D.

Črka D: _____

(1 točka)

23. Opišite tri značilnosti gospodarstva na osrednjih območjih Evrope.

1 _____

2 _____

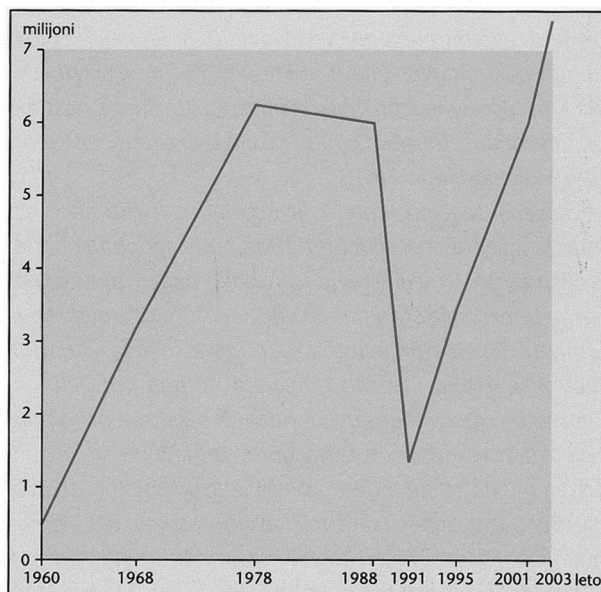
3 _____

(2 točki)

24. Imenujte eno državo, ki je del območja modre banane in ni članica Evropske unije.

_____ (1 točka)

25. Slika 3 prikazuje gibanje števila turistov na Hrvaškem v obdobju 1960–2003. Napišite glavni vzrok za manjši obisk tujih turistov v začetku 90-ih let.

Slika 3: Gibanje števila tujih turistov na Hrvaškem v obdobju 1960–2003

(Vir: Senegačnik, J., 2011: Evropa, geografija za 2. in 3. letnik gimnazij, str. 153. Modrijan. Ljubljana)

Vzrok: _____

(1 točka)

26. Slika 4 prikazuje turistično pokrajino v Španiji. Z opisom vzroka in posledice pojasnite negativen vpliv takšne oblike turizma na razvoj kmetijstva.

Slika 4

(Vir: <http://www.google.si/imgres>. Pridobljeno: 1. 3. 2012.)

Pojasnitev: _____

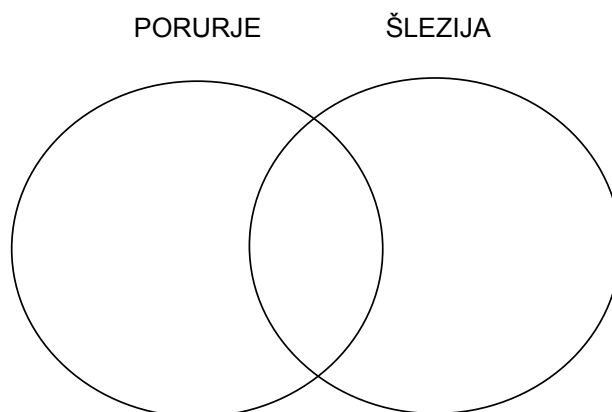
_____

_____

(2 točki)

27. V posamezni krog vpišite črke pred trditvami, ki veljajo za Porurje ali Šlezijo, v presek krogov pa tiste, ki veljajo za obe pokrajini.

- A Za pokrajino je bila značilna izrazita usmerjenost v premogovništvo in težko industrijo.
- B Po jeklarski krizi leta 1974 se je število zaposlenih v jeklarstvu prepolovilo.
- C Davčne olajšave so privabile tuji kapital, zato se je posebno dobro razvila avtomobilska industrija.
- D Poseben poudarek v preobrazbi pokrajine je bil na razvoju industrije visoke tehnologije.
- E Preobrazba pokrajine se je začela s privatizacijo državnih podjetij.
- F Pokrajina se je spopadala s problemom močno razvrednotenega okolja.

(3 točke)

Prazna stran

Prazna stran

Prazna stran